

12. YARGI PAKETİ DÜZENLEYİCİ ETKİ ANALİZİ

1. Giriş ve Stratejik Çerçeve

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda kabul edilen "Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" (12. Yargı Paketi), Türk hukuk sisteminde mülkiyet haklarının korunması ve yargısal süreçlerin hızlandırılması noktasında önemli yapısal değişiklikler içermektedir. Bu reform, kurumsal yapılar için sadece usuli bir güncelleme değil; finansal planlama, risk yönetimi ve uyum süreçlerinin (compliance) baştan aşağı revize edilmesini gerektiren stratejik bir dönemeçtir. Paketin getirdiği en radikal finansal dönüşüm, alacak yönetiminin temel değişkeni olan kanuni faiz hesaplama metodolojisiinde yaşanmaktadır.

2. Kanuni Faiz Hesaplamasında Yeni Metodoloji: TCMB Reeskont Oranı Dönemi

Uzun süredir %9 gibi piyasa gerçeklerinden kopuk sabit bir oran üzerinden işletilen kanuni faiz sistemi, AYM'nin "mülkiyet hakkının özünün zedelenmesi" yönündeki değerlendirmeleri ile birlikte yeniden düzenlenmiştir. Yeni dönemde, borçlu ile alacaklı arasındaki dengeyi korumayı hedefleyen "dinamik faiz" modeline geçilmiştir. Bu durum, şirketlerin nakit akış yönetimini ve gecikmiş alacak tablolarını acilen denetlemelerini zorunlu kılmaktadır.

Yeni düzenleme uyarınca, miktarı sözleşme ile belirlenmemiş faiz ödemelerinde **TCMB'nin önceki yılın 31 Aralık günü uyguladığı reeskont oranının %80'i** esas alınacaktır. Sabit orandan piyasa endeksli bir orana geçiş, alacaklı kurumsal yapıların enflasyon karşısında erimesini önleme potansiyeline sahip olsa da borç yönetiminde finansman maliyetlerinin volatiliteye açık hale gelmesi anlamına gelmektedir.

Faiz Güncelleme Mekanizması

- **Yıllık Güncelleme:** Faiz oranı, kural olarak TCMB'nin önceki yılın 31 Aralık tarihinde uyguladığı reeskont oranı esas alınarak belirlenir.
- **Ara Dönem Güncellemesi:** 30 Haziran tarihindeki reeskont oranının, önceki yılın 31 Aralık oranından 5 puan veya daha fazla farklılık göstermesi halinde, 1 Temmuz'dan itibaren yeni oran esas alınır.
- **Şirketler Açısından Etkisi:** Yeni sistem nedeniyle, faiz hesaplamalarında kullanılan muhasebe ve finans uygulamalarının güncel oranlara uygun şekilde gözden geçirilmesi önem kazanacaktır.

3. İdareye Karşı İlamlı İcra Öncesi Zorunlu Başvuru Şartı

İcra ve İflas Kanunu'na (İİK) eklenen 34/a maddesi, kamu ile iş yapan şirketlerin tahsilat hızını etkileyen "zorunlu başvuru" mekanizmasını getirmektedir. Bu düzenleme, idarenin icra baskısı altında kalmadan borcunu ödemesi için bir "nefes alanı" olarak kurgulanmış olsa da alacaklı taraf için stratejik bir zaman maliyeti doğurmaktadır.

Operasyonel ve Finansal Etkiler

İdareye karşı ilamlı icra takibi başlatılmadan önce, alacaklının banka hesap bilgilerini de içeren yazılı bir başvuru yapması ve **30 günlük** bekleme süresini tamamlaması şarttır. Buradaki kritik nokta; idarenin bu 30 günlük süre içinde ödeme yapması durumunda, şirketin **icra masrafları ve icra vekalet ücreti** talep edemeyecek olmasıdır.

4. Finansal Verilerin Kötüye Kullanımı ve Kurumsal Risk Yönetimi

TCK 158. maddeye eklenen fıkra, modern dolandırıcılık yöntemlerine (IBAN kiralama vb.) karşı getirilen ceza politikasını netleştirmiştir. Bu düzenleme, kurumsal hukuk departmanları için bir ceza davası konusundan öte; **İnsan Kaynakları ve İç Denetim** departmanlarının yönetmesi gereken bir "Uyum Riski"dir.

Compliance ve Risk Analizi

Yeni düzenleme, kişinin eylemi sadece ödeme aracına veya hesaba erişim bilgilerini başkasına vermekle sınırlıysa (iştirak hali) cezada yarı oranında indirim öngörmektedir. Şirketlerin, çalışanlarının kurumsal hesaplarını veya kimlik bilgilerini üçüncü kişilere kullandırmasının "Nitelikli Dolandırıcılık" kapsamına girebileceği konusunda iç kontrol ve farkındalık süreçlerini gözden geçirmeleri tavsiye edilir.

5. Mağdur Zararını Gidermeye Yönelik Geçiş Hükümleri:

Yargılama Aşaması	İndirim Oranı	Stratejik Not
Soruşturma	2/3 İndirim	Zararın bu aşamada giderilmesi hukuki riski minimize eder.
Kovuşturma	1/2 İndirim	Hüküm verilmeden önceki son çıkış noktasıdır.
İnfaz (Geçici Madde)	TCK 168/2 Uygulaması	Kesinleşmiş dosyalar için 6 aylık ihtar süresinde ödeme imkânı.

6. Usul Hukuku ve Yargılama Süreçlerinde Yapısal Dönüşüm

Reform paketi, yargılamanın hızlanması adına usul hukukunda kurumsal dava stratejilerini kökten değiştiren yapısal düzenlemeler içermektedir.

7. Belirsiz Alacak Davasından "Hassas Kısmi Dava" Modelinde Geçiş:

HMK 107 (Belirsiz alacak davası) maddesinin kaldırılması, ticari uyuşmazlıklarda davacı stratejilerini daha kesin bir zemine taşımıştır. Artık alacağın belirlenememesi halinde izlenecek usul yeniden düzenlenmiş olup, dava stratejilerinin buna göre gözden geçirilmesi gerekecektir. Ancak burada zamanaşımı koruması daha katı kurallara bağlanmıştır. Bundan sonra dava açarken talep miktarının (müddeabih) daha hassas analiz edilmesi gerekmektedir; aksi takdirde artırılmayan kısımlar için hak kaybı yaşanması muhtemeldir.

8. Kritik Yapısal Reformlar:

- **İzale-i Şüyu (Ortaklığın Giderilmesi) Satışları:** Miras yoluyla intikal eden gayrimenkullerde ilk ihale **sadece mirasçılara/paydaşlara açık** ve muhammen bedelin **%100'ü** üzerinden yapılacaktır. Şirketlerin icra ihaleleri yoluyla gayrimenkul iktisap etme stratejileri bu yeni kısıta göre güncellenmelidir.
- **Bilirkişi Disiplin Cezası:** Hakimlerin, hukuki bilgiyle çözebilecekleri konularda bilirkişiye başvurmaları halinde "uyarma cezası" alacak olması karşısında yargılama sürelerinin kısalması ve gereksiz bilirkişi maliyetlerinin düşmesi beklenmektedir.
- **HAGB'de Kanun Yolu Değişikliği:** Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması (HAGB) kararlarına karşı artık "İtiraz" değil, Bölge Adliye Mahkemeleri nezdinde **"İstinaf"** yolu açılmıştır. Bu, kurumsal itibar yönetimi gerektiren davalarda daha üst düzey bir hukuki denetim sağlayacaktır.
- **Duruşma Aralığı Sınırı:** Yazılı yargılamada duruşma aralıklarının kural olarak **3 ayı** geçemeyecek olması, kurumsal davaların "askıda kalma" süresini azaltması hedeflenmektedir.

Not: Bu bilgi notu, 12. Yargı Paketi'nde yer alan şirketleri ilgilendiren başlıca düzenlemelerin genel bir değerlendirmesini içermektedir. Düzenlemelerin somut olaylara uygulanması farklılık gösterebileceğinden, işlem tesis edilmeden önce hukuki değerlendirme yapılması tavsiye olunur.